

Drugi nakład po konfiskacie

Proletariusze
wszystkich
krajów
łączcie się!

ŁÓDZIANIN

Niech żyje
Rząd
robotniczy
i włościański!

TYGODNIOWY ORGAN POLSKIEJ PARTJI SOCJALISTYCZNEJ.

Nr. 2 (748)

Redakcja otwarta od 6 — 8 w.
Administracja otwarta w dniu po-
wzednie od 5 pp. do 8 wiecz.
W niedziele i święta adm. nieczynna.

Łódź, Sobota, dnia 4 stycznia 1930 r.

Redaktor przyjmuje w poniedziałki i środy od 6 — 7 w.
Rękopisów redakcja w P. W. P. w Łódzi

Warunki prenumeraty:

w Łodzi bez odn. miesięcznie 1 złoty.
Z odnośnikiem do domu 1.20
w prowincji z przes. poczt. 1.50
zagranicą — miesięcznie 2.25

Rok XXV.

Redakcja i Administracja: Łódź, Piotrkowska 83. Tel. 100.99. Skrzynka poczt. 300. Konto czekowe P.W.O. Nr. 60.398.

Cena 30 groszy

Powrót p. BARTLA do władzy

Czy będzie to rząd „współpracy z Sejmem”? — 24628/64

Ostatnie przesilenie rządowe trwało najdłużej ze wszystkich dotychczasowych przesileni w Polsce, mimo zapewnień prasy sanacyjnej, że obecnie niema w Polsce ani „partyjstwa” ani „Sejmowładztwa”, które rzekomo odznaczały się długotrwałymi przesileniami.

Dopiero w dwudziestym trzecim dniu przesilenia (od 6 grudnia gdy Sejm olbrzymią większością głosów zażądał ustąpienia rządu p. Kazimierza Świątalskiego, do dnia 29 grudnia gdy została oficjalnie podana do wiadomości lista „nowego” gabinetu p. Kazimierza Bartla) dowiedzieliśmy się jak zostało zlikwidowane długotrwałe przesilenie.

Rząd poprzedni i obecny liczy w swym gronie premiera i dwunastu ministrów resortowych. Premier ma tylko ogólne kierownictwo, lecz żadnej teki nie piastuje.

W okresie trzech i pół letnich rządów łaskawie nam panującej „sanacji moralnej” jest to piąty rząd jednego i tego samego pana Bartla, nie licząc dwóch gabinetów p. Piłsudskiego i jednego — „letniego” rządu p. Świątalskiego.

Podajemy tylko liczby zmian całych gabinetów; a przecież do tej liczby należy doliczyć kilkanaście częściowych kryzysów rządowych, w czasie których dokonano, zamian i jednych ministrów sanacyjnych drugimi z tegoż samego obozu.

Jeśli to wszystko ma być oznaką wartości obozu sanacyjnego, to nie tylko nie zazdrościmy, ale wprost przeciwnie — wyrażamy słowa współczucia takiej jedności.

Bo przecież na wszelkie uwagi prasy opozycyjnej o tarcjach wewnątrz Bebe, prasa sanacyjna buńczucznie twierdzi, że są to czcze wymysły i zapewnia o braku jakichkolwiek bądź tarc. My jednak na podstawie dokonywujących się przed naszymi oczyma faktów, twierdzimy, że jest odwrotnie, że tarcia są bardzo znaczne. Wystarczy, zresztą, gdy się czyta prasę sanacyjną.

Tak więc, po zgórę trzech tygodniowym przesileniu powrócił do „władzy” rząd pana Bartla. Jest to już piąty rząd p. Bartla. Wprawdzie p. Bartel zapewniał kilkakrotnie — po ustąpieniu jego czwartego gabinetu w kwietniu r. ub. — że „ma dość polityki”, że zamierza spokojnie pracować naukowo, — a jednak powrócił do władzy, na czele rządu w stu procentach sanacyjnego.

Jakie zmiany zaszły w rządzie. Personalnie — odeszła prócz premiera p. Świątalskiego, jeszcze trzech bojowych zwolenników „pułkownikowskiego” kursu, a mianowicie ministrowie: spraw wewnętrznych p. Składkowski, sprawiedliwości — p. Car i robót publicznych p. Moraczewski, oraz przedstawiciel żubrów sanacyjnych (obszarnik i kamienicznik łódzki) minister rolnictwa p. Niezabytowski.

Reszta ministrów pozostała na swych stanowiskach. Pozostali więc między innymi: p. minister spraw wojskowych Piłsudski, wielki przyjaciel Sejmu, sławny i osławiony „budowniczy” ubezpieczeń społecznych (ilość bezrobotnych bardzo szybko rośnie, nie licząc setek wydalonych długoletnich pracowników Kas Chorych), opiekun bebesowców, minister pracy i opieki społecznej p. Prystor, oraz wypowiadający na publicznych odczytach, nadawanych przez radio, bardzo popularne, lecz niewieźlejsze daty zdanie, „że PPS jest konizująca partja” — p. minister poczty telegrafów Berner.

Zaznaczyć należy, że pracownicy o ministerstwa są najgorzej wy-

gradzani z pośród pracowników państwowych.

Jak urzędował i na co wydawał pieniądze — oczywiście skarbowe — poprzednik p. Bernera, p. minister Miedziński, pisaliśmy w jednym z poprzednich numerów naszego pisma.

Zaraz po powierzeniu p. Bartłowi przez Pana Prezydenta misji tworzenia nowego rządu, prasa podawała, że p. Bartel zastrzegł sobie, między innymi, iż pragnie faktycznie, a nie fikcyjnie sprawować urząd premiera, oraz że rząd p. Bartla zaniecha walki z lewicą polską, a w szczególności z PPS.

Wprowadzić w tych ważnych sprawach dotychczas nie możemy powie-

dzieć nic konkretnego, — mając na względzie wszystkie dotychczasowe rządy sanacyjne, a w szczególności i cztery rządy p. Bartla, możemy wypowiedzieć zdanie, że bajki są bardzo ładne, a że „rzeczywista rzeczywistość” wygląda zupełnie inaczej.

Mając w pamięci wszystkie dotychczasowe rządy sanacyjne, możemy, nie ryzykując zbyt, wypowiedzieć zdanie, że rząd p. Bartla (jeśli pozostanie u władzy) utworzony został na okres pracy sejmu nad uchwaleniem budżetu i nad ewentualną zmianą konstytucji. A po tym okresie, gdy już nic nie będzie stało na przeszkodzie, obecny rząd,

dość licznie reprezentowany przez grupę „pułkownikowską”, zostanie zastąpiony całkowicie przez grupę „pułkowników”.

Nie należy oczywiście rozumieć tak, że przez powołanie rządu p. Bartla, jakobyśmy się wyrzekli walki o całkowite zlikwidowanie „pomajowego systemu rządzenia”.

Mimo oświadczeń p. Bartla, że stoi niezachwianie na stanowisku współpracy z Sejmem i że nie zmieni swojego poglądu, dopóki nie zostanie przekonany, że system parlamentarny można zastąpić czemś innym — lepszym, — twierdzimy, iż znaczna część p.p. ministrów rządu p. Bartla o współpracy z Sejmem ma inne pojęcie i inaczej traktuje Sejm, o czym niestety niejednokrotnie mieliśmy możność przekonać się.

Może p. Bartel o swoim stanowisku o prawach Sejmu zechce przekonać swoich współpracowników Prystora, Bernera i in.

Władysław Dolecki.

Dwadzieścia pięć lat na posterunku Jubileusz „Łodzianina”.

Przed dwadzieścia pięć laty na ziemiach Polski rozgorzała łuna buntu, wzniesionego przez polski lud pracujący skupiony pod Czerwonemi Sztandarami Polskiej Partji Socjalistycznej.

Rozgorzała walka na śmierć i życie. Bojownicy PPS. z rewolwerem i bombą w ręku w okresie Wielkiej Rewolucji 1905 roku walczyli z potężnym wrogiem najazdem caratu rosyjskiego o naczelną hasło programu Polskiej Partji Socjalistycznej o zdobyciu Wolnej i Niepodległej Polskiej Republiki Ludowej, by następnie już w Wolnej Polsce realizować drugą część programu partyjnego: przebudowę Polski na Republikę Socjalistyczną, by zaprowadzić w Polsce prawdziwą Wolność, Równość i Sprawiedliwość.

Walka z carskim satrapą była bardzo krwawa i ciężka tembardziej, że do walki tej stanął tylko proletariat, a natomiast polska reakcja i kapitałiści nie tylko nie pomagali w tej walce, lecz przeciwnie korzyli się przed butem kozackim i zapewniali o swojej wierności dla krwawego cara, a nawet pomagali zwalczać Rewolucję i łożyli pieniądze na walkę z Rewolucją.

Zrozumiałą jest rzeczą, że wielką pomocą dla walecznych żołnierzy Rewolucji — Bojowców było drukowane słowo. Odezwy nie wystarczyły, centralny organ partyjny „Robotnik” drukowany w bardzo trudnych warunkach z konieczności rzeczy nie mógł uwzględnić wszystkich lokalnych spraw łódzkich.

A przecież dla takiego wielkiego i uprzemysłowionego okręgu, jakim była i jest Łódź, gdzie było centrum walki zbrojnej, musiało powstać własne pismo.

Zamiary zostały szybko zrealizowane, gdyż jeszcze w połowie 1905 r. ukazał się w Łodzi pierwszy numer partyjnego pisma pod nazwą „Łodzianin”.

Oczywiście „Łodzianin” wychodził nielegalnie. Proletariat Łodzi i okręgu, walczący bohatercko z najazdem dostał sojusznika do tej walki w postaci swego pisma.

Oczywiście można sobie wyobrazić „starania” ochrony, by wysledzić, by nakryć buntownicze pismo, by do robotnika nie mogły dotrzeć słowa głoszonej prawdy. Lecz na nic wszelkie starania wroga. „Łodzianin” stale głosił hasła buntu i walki z najeźdźcą rosyjskim, a gdy przyszła wojenna zawierucha; to wzywał „Łodzianin” do walki z okupacją niemiecko-austriacką.

I kiedy zajaśniało słone w wolności Politycznej w 1918 roku „Łodzianin” ukszał się nareszcie jako pismo legalne.

Lecz walka w ramach wolności nie ustała. Poświęciliśmy pracę na pogłębieniem klasowej świadomości, walczyliśmy z usiłowaniami ogłupiania klasy robotniczej przez reakcję i usłużny jej kler.

Ciężka to była praca, lecz rezultaty są zadawalające. Łódź jest i pozostanie czerwona.

Niestety był naszego pisma był od czasu do czasu podrywany konfiskatami. Za czasów różnych endeckich rządów nie szczędzono „Łodzianina”, lecz prawdziwa „wolność słowa” nastąpiła dopiero od czasu zapanowania w Polsce „radosnej twórczości sanacji”.

Rok ubiegły — 1929 — był pod tym względem najgorszym, gdyż prawie każdy

numer „Łodzianina” był konfiskowany. Pisaliśmy o metodach tych konfiskat a gdy miara przebrała się, to skierowaliśmy skargę na działalność czynników odpowiedzialnych wbrew ustawie.

Dziewięć konfiskat z rządu to chyba wystarczające, by wyrobić sobie opinię o stosunkach łódzkich i o naszej ciężkiej pracy.

Nagrodą naszą za to wszystko jest zaufanie proletariatu łódzkiego do swego pisma.

Przetrwaliśmy daleko gorszą okupację rosyjską i niemiecką, to oczywiście z pomocą robotników łódzkich przetrwamy i obecne czasy, ale w pracy swej nie ugnieśmy się ani na chwilę, aż do pełnego zwycięstwa pod Czerwonym Sztandarem Polskiej Partji Socjalistycznej.

W. D.

Postulaty górników

Dnia 22 i 23 grudnia 1929 roku obradował w Krakowie Zarząd Główny Centralnego Związku Górników, który po obszernej dyskusji nad referatem tow. posła Stańczyka o sytuacji gospodarczej i politycznej w kraju, uchwalił następującą rezolucję:

„Zarząd Główny CZG., obradujący w dniach 22 i 23 grudnia 1929 roku w Krakowie nad sytuacją polityczną w Państwie i nad gospodarczym położeniem klasy robotniczej, zwłaszcza górników stwierdza, że obóz rządzący w Polsce, dąży w dalszym ciągu do pozbawienia szerokich mas praw demokratycznych na rzecz dyktatury, lub conajmniej rządów kliki, niezależnej od woli i kontroli przedstawicielstwa ludowego.

Do zmiany rządu p. Świątalskiego na rząd p. Bartla musi klasa robotnicza odnieść się z jaknajdalej idącą rezerwą, dopóki nie zostanie zlikwidowany obecny system rządzenia. Zmiana rządu p. Świątalskiego na rząd p. Bartla może być tylko jeszcze jednym manewrem dzisiejszych władców, zmierzającym do łatwiejszego przeprowadzenia wrogich interesom ludu zamiarów reakcji. Zmiana opozycyjnego stanowiska klasy robotniczej do ewentualnego rządu Bartla może nastąpić tylko wówczas, gdy rząd ten przystąpi czynnie do likwidacji systemu wrogiego klasie robotniczej poli-

tyki jego poprzedników, oraz gdy zmiana kursu polityki gospodarczej i społecznej zdążyć będzie do realnej poprawy materialnych i społecznych warunków bytu klasy robotniczej i do reform społecznych.

Zarząd Centralnego Związku Górników domaga się przede wszystkim od nowego Rządu szybkiego wprowadzenia ustawy o czasie pracy i urlopach na terenie Górnego Śląska i zmuszenia kapitalistów węglowych Zagłębi Dąbrowskiego i Krakowskiego do ściślego wykonania ustawy o czasie pracy, oraz jaknajszybszego przeprowadzenia w Sejmie ustawy o ubezpieczeniu na starość i natychmiastowego wprowadzenia jej w życie.

Zarząd Górników domaga się od nowego Rządu przywrócenia w Kasach Chorych i instytucjach samorządowych władz autonomicznych, zgodnie z postanowieniami ustaw. Wreszcie — zaprzestania rozbijania socjalistycznego ruchu robotniczego przez czynniki rządowe, jak to praktykował min. Moraczewski, który czynnie angażował się w rozbijaniu Związku naszego do spółki z B.B.S.

Opłacajcie regularnie prenumeratę!

Kryzys się pogłębia!

Stoimy, stosownie do przewidywań z przed szeregu miesięcy, w kryzysie znacznie zaostrozonym w ostatnich miesiącach w przemyśle i rolnictwie. Przyznaje to z całą szczerością „Konjunktura Gospodarcza” z listopada r. b. (zesz. 11), nazywając, wedle przyjętej przez siebie nomenklatury, stan obecny „depresją gospodarczą”, wynikającą z powodu znacznych trudności w ustanawianiu się... równowagi... rolnictwa oraz przemysłu budowlanego...”

Nieświetnie wygląda sytuacja finansowa, wyrażająca się w „zahamowaniu procesu poprawy płynności gospodarstwa społecznego”.

„Oprócz rolnictwa w sytuacji kryzysowej znajdują się przemysł włókienniczy i skórzany...”

Jedyną, pomyślnie rozwijającą się gałęzią wytwórczości jest górnictwo.

„W związku z ograniczeniem budownictwa należy w najbliższych miesiącach oczekiwać bezrobocia, silniejszego niż w latach poprzednich. Gdyby zaś zima miała być tak ostrą jak w roku poprzednim — sytuacja gospodarcza ulegnie przejściowo dużemu pogorszeniu...”

A więc, powtarzamy, jak to stwierdza najbardziej miarodajna opinia urzędowa: jesteśmy w ciężkim kryzysie, który może być jeszcze znacznie pogorszony.

Kryzys ten z tygodnia na tydzień dotkliwszy, już boleśnie odczywamy na niezmiernie czułym dla klasy robotniczej froncie bezrobocia. Wedle oficjalnych zestawień państwowych urzędów pośrednictwa pracy (jakże dalekich od faktycznych liczb bezrobotnych w państwie!) mieliśmy w tygodniu od 30 listopada do 7 grudnia r. b. 140.463 bezrobotnych, czyli wobec stanu z poprzedniego tygodnia: 126.544 bezrobotnych, wzrost za ostatni tydzień sięgnął prawie 14.000 osób.

Z tych 140.463 zarejestrowanych bezrobotnych zasiłki pobierało zaledwie 53.445 czyli niewiele ponad trzecią część stanu ogólnego bezrobotnych.

Cóż o tych liczbach powiedzą ci wszyscy optymiści, co jeszcze przed kilku tygodniami dowodzili, że w Polsce niema kryzysu gospodarczego?

Ale poza bezrobotnymi całkowicie, PUPP. zarejestrowały oficjalnie 41.543 częściowo zatrudnionych. Z tego 289 osób tylko 1 dzień w tygodniu, 304 — 2 dni w tygodniu; 11.960 — 3 dni w tygodniu; 11.009 — 4 dni w tygodniu i 17.981 — 5 dni w tygodniu. Nawiasem mówiąc, notowania PUPP. kłócą się mocno ze statystyką GUS. w tej samej dziedzinie, który tylko w przemyśle przetwórczym i w październiku, a nie w grudniu, naliczył 84.717 częściowo bezrobotnych (pewnie PUPP. jest w swych obliczeniach za skromny).

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że kryzys w świetle tych ponurych i jakże wymownych cyfr, uderza całym swym ostrzem w klasę robotniczą!

A zatem, nie wchodząc tutaj w przyczyny, raz jeszcze powtarzamy i stwierdzamy, iż w Polsce przeżywamy obecnie ciężki kryzys, godzący przede wszystkim w setki tysięcy robotników.

O tym kryzysie dobrze jest wiadomo władzom państwa. Już na początku urzędowania rządu, który został obalony, skutkiem wniosku o votum nieufności w Sejmie, p. minister skarbu Matuszewski dokonał posunięć, mających na celu odciążenie sfer kapitałowych, między innymi znosząc 10% do podatków od kapitałów i rent. Idąc na rękę zagrożonemu spadkiem cen na zboże rolnictwu, (pod naciskiem obszarników), rząd wprowadził ochronne cła na zboże i premje dla zboża na eksport.

Te posunięcia rząd czynił po zasięgnięciu opinii organizacji przedsiębiorców i obszarników.

Z organizacjami tymi, oraz z ustawowymi reprezentacjami kapitalistów, w drodze narad z reprezentantami Izby przemysłowo-handlowych w obecności ministrów, w drodze konferencji z członkami państwowej Rady finansowej, rząd w przewidywaniu kryzysu porozumiewał się i linję swej polityki uzgadniał.

Z jednym tylko czynnikiem rząd nie raczył ani jednej odbyć narady i zapytać o opinie, wobec zbliżającego się kryzysu i jego strasznych konsekwencji. Z czynnikiem świata pracy. Niezależnie od kierunku reprezentowanego przez największe i najmniej liczne zrzeszenia zawodowe — najistotniejszą reprezentacją klasy robotniczej, usta-

wicznie z przedsiębiorcami regulująca warunki pracy i płacy, znana tak dobrze na terenie urzędowym, posiadająca tak jak Lewjatan, swych reprezentantów w szeregu instytucji, Rad urzędowych, powoływana do komisji ankietowej swego czasu itd. itd. — nie doczekała się zaszczytu powołania do wyrażenia opinii.

Nad opinią klasy robotniczej w sprawach gospodarczych milcząco przechodzi się do porządku dziennego.

Nie raczono nas nawet zapytać o opinie, jak uregulować sprawę bezrobocia. Bez naszej opinii wprowadzono śmieszny „pomoc” doraźną dla bezrobotnych: po 20 złotych miesięcznie dla samotnych, po 30 zł. mies. dla rodzin do 3 osób i po 45 zł. mies. dla rodzin powyżej 3 osób.

Rząd obecny miał pretensje do nowatorstwa. W sprawach gospodarczych nie zdobył się na żaden nowy pomysł, jak wszyscy poprzednicy jego stara się kryzys przetrwać wyłącznie kosztem naszym, robotnika i chłopca.

A. Zdanowski.

Wiadomości z całego świata

Bankructwo dyktatur.

Hiszpanja i Jugosławja.

Obecnie do upadku chylą się dwie dyktatury: sześćoletnia hiszpańska i półroczna jugosłowiańska.

Wszzechwładny Primo de Rivera szuka tylko sposobności, by jaknajrychlej przywrócić demokratyczny ustrój państwowy, jako jedyną gwarancję normalnego rozwoju kraju. Już niejednokrotnie ten mąż silnej ręki zwierzał się iż pragnąłby pozbyć się ciężaru, jaki dlań stanowi władza. Sklecona przez rząd hiszpański parodia parlamentu, szumnie nazwana Zgromadzeniem Narodowym, wykazała zupełną niezdolność do jakiegokolwiek pracy już nietylko ustawodawczej, lecz nawet i opiniodawczej. „Świetne” rządy dyktatora popchnęły kraj w otchłań nędzy. Waluta prawie pogrzebana. Widząc zupełną bezsensowność dalszego utrzymania się przy władzy, tembardziej, że i król jest przeciw niemu, Primo de Rivera obiecał, że we wrześniu 1930 r. odbędą się prawdziwe wybory do parlamentu i to nawet z udziałem kobiet.

Według ostatnio nadeszłych wiadomości, dyktator w dniu 31 grudnia r. ub. doręczył już królowi prośbę o dymisję całego gabinetu.

Niemniej świetnie przedstawia się najmłodsza z dyktatur, jugosłowiańska. Obecny rząd jugosłowiański wcale nie jest jednolity. Walczą w nim trzy różne grupy: 1) dawniejsi politycy, którzy zgodzili się na rozwiązanie swych stronictw, byle utrzymać się przy władzy; 2) chorwaccy ministrowie (finanse, handel i rolnictwo) i 3) sam premier gen. Ziwkovic. Pomiedzy temi grupami istnieją tak wielkie różnice, że o jakiegokolwiek skoordynowanej pracy nie może być mowy.

Tymczasem zupełne skasowanie wolności prasy wywołało w kraju atmosferę martwoty i podejrzliwości. Wszchmocnemi panami są wywiadowcy i prokuratorzy. Mimo to uspokojenia prawdziwego niema i nie będzie go, dopóki Białogród nie wprowadzi daleko idącej decentralizacji administracji. Prowincyj takich, jak Chorwacja, Bośnia, Hercegowina, Dalmacja, Czarnogóra i Macedonja, które przez długie okresy żyły różnym życiem politycznym, nie można jednym pociągnięciem pióra, sprowadzić pod wspólny mianownik jugosłowiański.

W szczególności Chorwacja, która przez 8 wieków swego związku z Węgrami, utrzymała swoje autonomiczne stanowisko, posiada zdolność do biernego oporu, który z pewnością nie załamie się przed centralistami z Białogrodu.

Z całą pewnością twierdzić można, że Białogród nie znajdzie rozwiązania kwestji słowian południowych, o ile nie przyzna historycznym prowincjom tej roli, jaka im się słusznie należy i nie umożliwi Jugosławji, jako całości, wkroczenia na drogę politycznego rozwoju, opierającego się na zasadach demokratycznych.

Ostatnie posunięcia tej dyktatury zdają się wskazywać, że zmienia już ona zasadniczą taktykę. I tu następuje powolny odwrót.

Ustawa węglowa w Anglii.

Sukces rządu robotniczego.

Na krótko przed świętami — dnia 19 ub. m. — odniósł angielski rząd robotnicy wielki sukces w Izbie Gmin, przeprowadzając w drugim czytaniu ustawę węglową, która skraca czas pracy w górnictwie angielskim z 8 do 7 i pół godzin, zamyka nierentujące się kopalnie węgla, wprowadza przepisy, regulujące wywóz węgla i t. d.

Sytuacje rządu tow. Mac Donalda który do ustawy węglowej dużą przywiązuje wagę — była bardzo trudna, ponieważ rząd nie posiada bezwzględnej większości w parlamencie, zarówno zaś konserwatyści, jak i liberali wypowiedzieli się przeciw przedłożeniu rządowemu.

Prasa opozycyjna podnosi wprawdzie, że rząd utrzymał się małą większością głosów, (8 głosów) ale trzeba pamiętać, że rząd robotniczy jest rzędem mniejszości parlamentarnej i każde głosowanie, podobne wyżej wymienionemu jest jego niezaprzeczoną triumfem.

Opozycja konserwatywno-liberalna wysuwa zarzuty przeciw rządowi robotniczemu, iż ten będąc bardzo czynnym w polityce zagranicznej, zbyt mało wagi poświęca sprawom wewnętrznym Anglii. Otóż tak nie jest. Rząd robotniczy przeprowadza swój program wyborczy powoli, ale konsekwentnie. Ustawa węglowa jest właśnie tego przykładem. Rząd przystępuje również do walki z klęską bezrobocia, przeznaczając olbrzymie sumy na roboty publiczne i dążąc tą drogą do opanowania bezrobocia, które jest klęską społeczną w Anglii.

Indje chcą być wolne.

W ostatnich dniach ubiegłego tygodnia odbył się w Indjach kongres wszechindyjski. Kongres ten przyjął olbrzymią większością rezolucję, proponowaną przez wytrwałego bojownika o wolność Indji, Mahatmę Gandhiego. Rezolucja podnosi wysiłki wicekróla, w kierunku pokojowego załatwienia indyjskiego ruchu narodowego i wysuwa całkiem kategoryczne żądanie całkowitej niezależności Indji. W końcu rezolucja domaga się bojkotu ciał ustawodawczych centralnych i prowincjonalnych i upoważnia komitet kongresu, aby, ilekroć uzna to za wskazane, wydawał odezwy, nawołujące do biernego oporu, łącznie z niepłaceniem podatku.

W londyńskich kołach politycznych kongres ten wywołał wielkie zaniepokojenie. W ciągu najbliższego roku oczekiwane są w Indjach brzmienne w skutki wypadki. Długoletnia polityka konserwatyistów angielskich, mających na widoku li tylko interes wielko-brytyjski, a ignorująca zupełnie potrzeby olbrzymiego narodu indyjskiego, zaczyna wydawać owoce.

Cziczeryn posłem sowieckim w Warszawie.

Przebywający na kuracji w Wiesbaden Cziczeryn został wezwany do bezzwłocznego powrotu do Moskwy, co też uskutecznił w dniu 30 u. m. Krążą uporczywe pogłoski, że Cziczeryn obejmuje stanowisko posła sowieckiego w Warszawie.

Moralność w polityce

Już słyszę, jak motłoch półinteligentów zanosi się od śmiechu, gdy kto wspomni o znaczeniu, o roli moralności w polityce. Ci sami, co niezmordowanie powtarzają o CHRZEŚCIJAŃSKIEJ idei w państwie, ci co królom i dyktatorom przypisują nadludzkie cnoty, co wpadają w zachwyty kretyna nad formą buta dyktatorskiego, mrugają do siebie jak handlarze końmi, gdy się żąda moralności w polityce, czyli w życiu publicznym, w aktach rządul...

„Polityk” to szalbierz, to kłamca, to oszust „propagujący wodę a pijący wino”.

Jest w tej hecy dwojaki nurt. Jeden uczciwy, drugi podrabiany. Gdy się czyta jak na rozkaz cesarzy i królów, oficjalnie kłamano, jak pisano za pieniądze rządowe z funduszy „gadzinowych” (dla karmienia syczących w prasie gadów) aby tylko ogłupić masę narodu i oszukać sąsiadów, wierzy się głęboko, że polityka, to rzecz wysoce niemoralna.

Gdy Bismark głosił, że „siła idzie przed prawem”, gdy inni głoszą, że reformę „konstytucji przeprowadza się kijem”, głęboki wstręt prawego człowieka przed polityką jest zupełnie zrozumiały.

Gdy uczciwi ludzie patrzą na oszustwa wyborcze z głębszą pogardą niż na fałszywego gracza w karty, i w imię tego odwetu moralnego nie chcą mieć nic wspólnego z polityką, musimy uznać ich motyw.

Ale tylko do pewnego stopnia. Sam wstręt, sama pogarda nie wystarcza człowiekowi cywilizowanemu, powiedziałbym człowiekowi wyższej rasy.

TU TRZEBA WALCZYĆ. Wypowiedzieć wojnę gwałtowi, oszustwu, ogłupianiu obywateli, pochlebstwa wobec silnych, demagogii spryciarzy przy żłobach państwowych, tuczeniu się pasożytów przy licznych placówkach finansowych i t. d.

Walka ta to POLITYKA także, ale POLITYKA W IMIĘ MORALNOŚCI, polityka godności, prostoty i uczciwości, polityka prawa, polityka obrony cierpiących, wyzyskiwanych, ogłupianych i zniewolonych.

I nie jest tak źle, żeby życie publiczne narodów cywilizowanych było dziś tylko igraszką w rękę gwałcicieli i łotrów. Nie są masy narodów tak ciemne, żeby nie przejrzeć nikczemności polityków oszukańczych

We wszystkich narodach wyżej stojących, są już dziś potężne grupy ludzkie, które nie chcą słyszeć o wojnie, o szowinizmie, o gwałcie wewnątrz państwa, o unicestwieniu prawa przez lokajów, nazywających się ministrami sprawiedliwości, o tem wszystkim, co politykę czyni szalbierstwem. Te grupy, partie całe, zrzeszenia ludzi o wysokiej, najwyższej inteligencji i mnóstwo niezależnych talentów artystycznych — WALCZA, jedni w pierwszych, inni w dalszych szeregach, ale walczą a nie jęczą, nie narzekają, nie chowają się w mysie dziury, aby potem sobą samymi pogardzać w jakiejś jaśniejszej chwili świadomości.

Może być zatem polityka równa oszustwu i polityka ożywiona najwyższą cnotą moralną.

IGNACY DASZYŃSKI

Marszałek Sejmu tow. Ignacy Daszyński

PROGRAMOWE SŁOWO.

Nie ulega wątpliwości, że po okresie reakcji jaką przeżywa Polska współczesna, nadejdzie zwycięstwo lewicy demokratycznej, a w Państwie tak proletariackim jak Polska stosunki etnograficzne pchają wprost ludność w objęcie socjalizmu.

Są jednak pewne objawy, które napełniają nas straszniejszym niepokojem. Do tych zadań programowych, które przed nami stoją otworem, należy przeszkolenie socjalistyczne działaczy politycznych i zawodowych, które po przeszkoleniu odróżnić musimy od przeszkolenia elementarnego, jakie się u nas z dobrym zresztą wynikiem prowadzi na licznych odcinkach. W robocie oświatowej wśród robotników szerzyć musimy t. zw. „uświadomienie” klasowe i socjalistyczny światopogląd.

Socjalizm bowiem wtedy tylko może rozprzestrzeniać się, jeśli operować będzie uświadomioną klasą robotniczą. — Znakomity trybun ludu, mówca pełen ognia i temperamentu, Girabeau w jednym ze swych płomiennych przemówień, które masy paryskie do walki zagrzewały, podniósł, iż największym nieprzyjacielem w walce o wyzwolenie polityczne jest ciemnota niewyrobionego politycznie mieszczaństwa francuskiego.

Uświadomienie polityczne ma wyjątkowe znaczenie w socjalistycznych partiach opartych na kunsztownie wyedukowanym socjaliźmie naukowym. Socjalistyczny działacz polityczny czy zawodowy wówczas jest groźnym i niebezpiecznym dla stronnictw mieszczańskich, jeśli oddziaływa na otoczenie swym światopoglądem socjalistycznym wyrosłej na przemysłowej solidnej pracy samokształceniowej. Pani Krupskaja,

żona genialnego praktyka i wszechwładnego w Rosji dyktatora Lenina, w swych niedawno ogłoszonych wspomnieniach o zmarłym mężu pisze, iż wspólnie z Leninem robotę polityczną jeszcze jako członkowie rosyjskiej socjaldemokracji prowadzili w ten sposób, iż czyteli wspólnie z robotnikami manifest komunistyczny Marksa i Engelsa oraz pierwszy tom kapitału Marksa. Metoda, która dała zresztą doskonale wyniki i którą polecamy wszystkim działaczom.

Dziś niestety uważa się, iż dzieła Marksa są zbyt ciężkie, aby go robotnikowi polecić, ale założenie to jest błędne, i jedynym wprost środkiem do wznowienia wpływów P. P. S. jest nauczanie marksizmu w ośrodkach robotniczych i stworzenie tą drogą sztabu uświadomionych działaczy robotniczych obdarzonych z natury rzeczą „instynktem” klasowym. Bez przeszkolonych działaczy robotniczych trudno nam będzie kontynuować skutecznie pracę polityczną i zaspakając odpowiednio wyszkolonymi siłami zapotrzebowanie na rozsądnych kierowników, jakie na wszelakich odcinkach życia społecznego daje się wyczuć.

Obdarzony iskrą bożą o wyjątkowych zdolnościach organizacyjnych Lassalle rozumiejący jak nikt przed nim potrzeby proletariatu niemieckiego, wypowiedział kapitalny pogląd r.a historię, iż jest ona „walka z ciemnotą i nędzą”, a naszym zadaniem jako socjalistów jest prowadzić tę walkę drogą... wyżej wskazaną. Dziś mówiąc szczerze i otwarcie brak nam w niektórych środowiskach sztabu wyszkolonych robotników a bez zapełnienia tej luki zadaniom nie podołamy. I to jest programowe słowo dla wielu placówek.

Uznanie i życzenia pracowników miejskich dla Socjalistycznego Samorządu Łodzi Nowy rok w Radzie Miejskiej

Dorocznym zwyczajem, dn. 1 stycznia, o godz. 12 w południe, zgromadzili się w sali posiedzeń Rady Miejskiej delegaci związków zawodowych pracowników miejskich oraz wyżsi urzędnicy komunalni, celem złożenia życzeń noworocznych na ręce Prezesa Rady Miejskiej tow. inż. Jana Holcgrebera i Prezydenta Miasta tow. pośła Bronisława Ziemięckiego.

W imieniu zebranych pracowników przemawiał p. o. dyrektora Zarządu miejskiego M. Kalinowski, życząc kierownikom samorządu m. Łodzi pomyślnej i owocnej pracy dla dobra naszego miasta w roku 1930. W odpowiedzi tow. prezes inż. Holcgreber i tow. Prezydent Ziemięcki podkreślili m. in. szczególnie trudne warunki pracy samorządowej w roku minionym i wyrazili nadzieję, że dzięki pożądanym z każdego punktu widzenia zmianom w stosunkach ogólnopństwowych można żywić nadzieję, na przyjęcie bardziej spokojnego i pomyślnego okresu, który i przed samorządem łódzkim otworzy korzystniejsze perspektywy. Będzie to miało tem donioślejsze znaczenie, że w organizmie państwowym Łódź, pod względem ekonomicznym przedewszystkiem, jest jedną z najważniejszych części, dlatego więc nędza i bezrobocie ludności łódzkiej, kładące się tak wielkim ciężarem na barki władz samorządowych, są zjawiskami wysoce szkodliwymi i groźnymi dla całego Państwa. W zakończeniu swych przemówień przedstawiciele samorządu podziękowali wszystkim pracownikom miejskim za ich gorliwą i wytrwałą pracę całoroczną, która — jak podkreślił tow. Prezydent Miasta — oparta jest i być musi na podłożu idei społecznej, nie zaś uwa-

żana li tylko jako zarobkowe zajęcie.

Na zakończenie uroczystości noworocznej przemówił jeszcze naczelnik Wydziału Kanalizacji, p. inż. St. Skrzywan, składając, imieniem wszystkich pracowników miejskich, wyrazy gorącego uznania na ręce tow. Prezydenta Ziemięckiego, jako kierownika zarządu m. Łodzi, za niezmordowaną, pełną samozaparcia, ciężką i w najmniej przyjaznych okolicznościach politycznych i ekonomicznych prowadzoną pracę na polu gospodarki samorządowej. Naczonewane istotną serdecznością przemówienie p. inż. Skrzywana, będące aktem głębokiego szacunku dla trudów i wysiłków kierownika nawy komunalnej i podkreśleniem ścisłości węzłów, łączących ogół pracowniczy z członkami Zarządu Miejskiego na polu wspólnie umiłowanej działalności, zostało przyjęte przez zebranych gorącymi oklaskami. Inż. Skrzywanowi podziękował w kilku głęboko odczytanych słowach tow. Prezydent Ziemięcki.

W godzinach pomiędzy 12 a 13 w południe Prezydja Rady Miejskiej i Magistratu przyjmowały życzenia noworoczne, składane na ręce t.t. Prezesa Rady Miejskiej i Prezydenta Miasta przez reprezentantów władz oraz delegatów stowarzyszeń, zrzeszeń, cechów i organizacji społecznych z pośród wszystkich warstw ludności m. Łodzi.

Robotnicy popierajcie swojego „Łodzianina”.

